

СХВАЛЕНО
рішенням
педагогічної ради
(протокол №01
від 30.08.2024р.)

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом директора Вигодської
спеціальної школи
Івано-Франківської обласної ради
від 30.08.2024 р.№ 201-ОД

**НАСКРІЗНА ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ДЛЯ 1-9 КЛАСІВ
ВИГОДСЬКОЇ СПЕЦІАЛЬНОЇ ШКОЛИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ
ОБЛАСНОЇ РАДИ
НА 2024-2025 НАВЧАЛЬНИЙ РІК**

ВСТУП

Вигодська спеціальна школа Івано-Франківської обласної ради є закладом загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами (порушення зору), що забезпечує здобуття загальної середньої освіти на трьох рівнях освіти (початкова, базова, профільна) з урахуванням індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів здобувачів освіти відповідно до державних стандартів.

Основними завданнями Вигодської спеціальної школи є:

1) створення умов для здобуття освіти учнями шляхом належного кадрового, матеріально-технічного забезпечення, забезпечення універсального дизайну та/або розумного пристосування, що враховує індивідуальні потреби та можливості здобувачів освіти;

2) забезпечення системного психолого-педагогічного супроводу здобувачів освіти;

3) надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг (допомоги) здобувачам освіти та дітям, які не є учнями спеціальної школи;

4) забезпечення навчання здобувачів освіти за допомогою найбільш прийнятних для них методів і способів спілкування в освітньому середовищі, які максимально сприяють засвоєнню знань і соціальному розвитку, використання в освітньому процесі шрифту Брайля, допоміжних засобів для навчання, засобів альтернативної комунікації тощо;

5) викладання навчальних предметів (інтегрованих курсів) з урахуванням можливостей та потреб здобувачів освіти способами, що є найбільш прийнятними для учнів спеціальної школи, у тому числі шляхом адаптації/модифікації змісту навчальних предметів (інтегрованих курсів), використання допоміжних засобів для навчання;

б) організація освітнього процесу, що ґрунтується на загальнолюдських цінностях, визначених Законами України “Про освіту”, “Про повну загальну середню освіту” та “Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків”;

7) засвоєння здобувачами освіти норм етики та загальнолюдської моралі, міжособистісного спілкування, основ гігієни та здорового способу життя;

8) сприяння набуттю ключових компетентностей здобувачами освіти;

9) формування компетентностей для подальшого самостійного життя, забезпечення розвитку природних здібностей і обдарувань, творчого та критичного мислення, соціалізації здобувачів освіти;

10) сприяння всебічному розвитку здобувачів освіти;

11) надання консультацій батькам (іншим законним представникам) здобувачів освіти та їх активне залучення до освітнього процесу.

Вигодська спеціальна школа забезпечує:

- здобуття початкової, базової середньої та повної загальної середньої освіти учнями відповідно до чинних Державних стандартів повної загальної середньої освіти;

- наявність навчальних приміщень з обладнанням та засобами для надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг відповідно до особливостей контингенту здобувачів освіти (учням з порушенням зору);
- реалізацію корекційно-розвиткового складника освітньої програми та надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг (допомоги) здобувачам освіти;
- створення та функціонування груп подовженого дня для виконання освітньої програми;
- використання системи автоматизації роботи інклюзивно-ресурсних центрів відповідно до Положення про систему автоматизації роботи інклюзивно-ресурсних центрів, затвердженого наказом МОН від 2 листопада 2020 р. № 1353.

Зарахування здобувачів освіти до Вигодської спеціальної школи, переведення до іншого закладу освіти та відрахування у 2024-2025 навчальному році здійснюється відповідно до Порядку зарахування осіб з особливими освітніми потребами до спеціальних закладів освіти, їх відрахування, переведення до іншого закладу освіти, затвердженого наказом МОН від 01.08.2018р. № 831 та Постанови КМУ від 30.08.2022 року №979 «Про внесення змін до постанов КМУ з питань діяльності спеціальних закладів середньої освіти» у період воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану (особливого періоду).

Гранична наповнюваність класів у Вигодській спеціальній школі для учнів з порушенням зору становить дванадцять осіб. Гранична наповнюваність класу, визначена цим пунктом, може бути збільшена відповідно до рішення директора Вигодської спеціальної школи, але не більш як на одну особу. Клас створюється за умови наявності більш як 50 відсотків граничної наповнюваності класів.

Для виконання освітньої програми, у тому числі її корекційно-розвиткового складника, отримання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг (допомоги) у **Вигодській спеціальній школі щороку створюються групи подовженого дня** для учнів одного або різних років навчання з урахуванням особливостей розвитку, гранична наповнюваність яких не може перевищувати наповнюваність класів.

Групи подовженого дня створюються щороку з метою:

- виконання освітньої програми Вигодської спеціальної школи, що містить корекційно-розвитковий та виховний складники;
- організації навчальної, виховної та пізнавальної діяльності учнів;
- забезпечення психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг (допомоги);
- надання кваліфікованої допомоги учням у підготовці до уроків і виконанні домашніх завдань;
- формування в учнів ключових компетентностей, необхідних для подальшого самостійного життя;
- забезпечення виконання індивідуальної програми розвитку та індивідуального навчального плану (за наявності);
- організації дозвілля учнів.

Освітній процес у групах подовженого дня організується з урахуванням освітньої програми Вигодської спеціальної школи вихователями.

Вигодська спеціальна школа у своєму складі має пансіон та медичний структурний підрозділ.

Пансіон. Поселення учнів до пансіону Вигодської спеціальної школи, проживання та утримання в ньому здійснюється відповідно до Порядку проживання та утримання учнів у пансіонах закладів освіти, затвердженого Кабінетом Міністрів України.

Медичний структурний підрозділ. Медичні працівники здійснюють постійне медичне спостереження за учнями. Здобувачі освіти Вигодської спеціальної школи забезпечуються медичним обслуговуванням, що здійснюється медичними працівниками, у порядку, встановленому законодавством. Учні (вихованці) спеціальної школи віком до 14 років забезпечуються медичним обслуговуванням за згодою одного з батьків (інших законних представників). Педагогічні працівники Вигодської спеціальної школи володіють навичками з надання домедичної допомоги дітям відповідно до професійного стандарту, затвердженого наказом Мінсоцполітики від 23.12.2020 р. № 2736. Медичні працівники Вигодської спеціальної школи зобов'язані надавати учням (вихованцям), які перебувають у невідкладному стані, медичну допомогу відповідно до Порядку здійснення медичного обслуговування учнів закладів загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.01.2021р. № 31.

Організація харчування у Вигодській спеціальній школі відбувається з перервами 3,5-4 години між прийомами їжі:

- п'ятиразове (сніданок, другий сніданок, обід, підвечірок, вечеря) - для учнів, які проживають у пансіоні;
- триразове (другий сніданок, обід, підвечірок) - для учнів, які навчаються в спеціальній школі та перебувають у групі подовженого дня.

Освітній процес у Вигодській спеціальній школі забезпечує дотримання державних стандартів повної загальної середньої освіти і спрямовується на розвиток особистості учня, формування та застосування його компетентностей, має корекційну спрямованість та забезпечує засвоєння освітньої програми, розвиток здібностей та подальшу соціалізацію учнів.

Освітній процес організується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється на принципах забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії насильству за ознакою статі з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психологічного та інтелектуального розвитку дітей, їх особливих освітніх потреб.

Вигодська спеціальна школа для дітей з порушеннями зору забезпечує здобуття повної загальної середньої освіти на рівнях:

- початкова освіта - 1-4 класи;
- базова середня освіта - 5-10 класи;
- профільна середня освіта - 11-12 класи.

Освітній процес у Вигодській спеціальній школі в 2024-2025 навчальному році організований за такими циклами відповідно до рівнів освіти:

- перший цикл початкової освіти - адаптаційно-ігровий (1-2 класи);

- другий цикл початкової освіти - основний (3-4 класи);
- перший цикл базової середньої освіти - адаптаційний (5 клас);
- другий цикл базової середньої освіти – адаптаційний (6 клас) ;
- базова середня освіта – базове предметне навчання - 7-9 класи.

1. НАСКРІЗНА ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

Відповідно до Закону України «Про освіту» метою повної загальної середньої освіти є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності. Досягнення цієї мети забезпечується через формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності.

Для реалізації мети повної загальної середньої освіти, а також належної організації освітнього процесу розроблено наскрізну освітню програму для використання в освітній діяльності в 2024-2025 навчальному році.

Пріоритетними напрямками освітньої діяльності в 2024-2025 навчальному році є:

- забезпечення якісними освітніми послугами у комфортному, безпечному та безбар'єрному середовищі, яке сприяє розкриттю потенціалу кожного учасника освітнього процесу;
- впровадження нового Державного стандарту базової середньої освіти в 7 класі – базове предметне навчання;
- подолання освітніх втрат у навчанні, зумовленими спочатку тривалими карантинами, а згодом – військовою агресією на території України;
- посилення національно-патріотичного виховання, формування громадянської позиції, розвиток навичок інформаційної гігієни під час війни;
- просвіта з питань особистої безпеки;
- психологічна підтримка всіх учасників освітнього процесу.

Мовою освітнього процесу у Вигодській спеціальній школі є державна мова. Відповідно до освітньої програми з іноземних мов навчальний предмет «Англійська мова» викладається двома мовами – державною та англійською мовами.

Наскрізна освітня програма Вигодської спеціальної школи Івано-Франківської обласної ради розроблена на виконання:

- статті 33 Закону України «Про освіту»;
- статті 11 Закону України «Про повну загальну середню освіту»;
- Закону України «Про внесення змін до деяких Законів України у сфері освіти щодо врегулювання окремих питань освітньої діяльності в умовах **воєнного часу**» (від 28.04.2022 року №7325);
- Наказу МОН від 15.05.2023 року №563 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо окремих питань здобуття освіти в ЗЗСО в умовах воєнного стану в Україні» (зі змінами, внесеними наказом МОН від 13.06.2024 року №836);
- пункту 41 Положення про спеціальну школу, затвердженого Постановою КМУ від 06.03.2019 року №221 «Про затвердження Положення про спеціальну школу та Положення про навчально-

- реабілітаційний центр» зі змінами, внесеними Постановами КМУ від 03.11.2021 року №1132, від 30.08.2022 року №979;
- Постанови КМУ від 21.02.2018 року №87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» зі змінами;
 - Постанови КМУ від 30.09.2020 року. №898 «Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти» зі змінами;
 - Постанова КМУ від 23.11.2011 року №1392 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти» зі змінами;
 - Наказу Міністерства охорони здоров'я України від 20.02.201 року. №144, зареєстрованого у міністерстві юстиції України 14.03.2013 року №410/22942 «Про затвердження державних санітарних норм і правил «Гігієнічні вимоги до улаштування, утримання і режиму спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів) для дітей, які потребують корекції фізичного та(або) розумового розвитку та навчально-реабілітаційних центрів»;
 - Постанови КМУ від 23.07.2024 року №841 «Про початок навчального року під час дії воєнного стану в Україні»;
 - листа МОН від 30.08.2024 року №6/679-24 «Про інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів/інтегрованих курсів у ЗЗСО в 2024-2025 навчальному році»;
 - листа МОН від 03.08.2023 року №1/11479-23 «Про методичні рекомендації: «Безпечне освітнє середовище: надання індивідуальної підтримки учням з особливими освітніми потребами під час підготовки до реагування на надзвичайні ситуації».

Під час розроблення наскрізної освітньої програми враховано гарантовані державою права щодо академічної, організаційної, фінансової та кадрової автономії а також права педагогічних працівників на академічну свободу.

Наскрізна освітня програма Вигодської спеціальної школи розроблена на основі Типових освітніх програм:

- ***початкова освіта – 1-4 класи*** – відповідно до наказу МОН від 26.07.2018р. №814 «Про затвердження типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами» зі змінами, затвердженими наказом МОН від 16.08.2019р. №917;
- ***базова середня освіта – 5-7 класи*** - відповідно до наказу МОН від 07.12.2021р. №1317 «Про затвердження типової освітньої програми для 5-10 (11) класів спеціальних закладів середньої освіти для осіб з особливими освітніми потребами» зі змінами затвердженими наказами МОН: від 29.08.2022 р. №769, від 12.10.2022р. №898;
- ***базова середня освіта – 8-9 класи*** – відповідно до наказу МОН від 12.06.2018р. №627 «Про затвердження типової освітньої програми спеціальних закладів загальної середньої освіти II ступеня для дітей з особливими освітніми потребами», зі змінами, затвердженими наказами МОН від 26.07.2018р. №815, від 10.06.2019р. №808.

Наскрізна освітня програма Вигодської спеціальної школи окреслює основні підходи до планування та організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення здобувачами освіти обов'язкових результатів навчання, визначених Державними стандартами початкової, базової та повної загальної освіти.

2. ВИМОГИ ДО ОСІБ, ЯКІ МОЖУТЬ РОЗПОЧАТИ НАВЧАННЯ ЗА НАСКРІЗНОЮ ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ

Зарахування для здобуття певного рівня освіти здійснюється на основі наказу МОН від 01.08.2018р. №831 «Про затвердження порядку зарахування осіб з особливими освітніми потребами до спеціальних закладів освіти, їх відрахування, переведення до іншого закладу освіти» та пунктів 97-99 розділу «Діяльність спеціальної школи на період воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану (особливого періоду)» Положення про спеціальну школу затвердженого Постановою КМУ від 06.03.2019р. №221 «Про затвердження Положення про спеціальну школу та Положення про навчально-реабілітаційний центр» зі змінами.

Вимоги до здобувачів освіти, які розпочинають навчання у початковій школі, враховують досягнення попереднього етапу їхнього розвитку. Навчання за освітньою програмою початкової освіти, як правило, можуть розпочинати учні, яким на момент зарахування (переведення) виповнилось 6 років. Відповідно до особливостей розвитку та стану здоров'я діти з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку, а тривалість здобуття ними початкової освіти може бути подовжена.

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до закладу освіти, що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджена відповідним документом (Свідоцтво про здобуття початкової освіти).

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів та/або державної підсумкової атестації за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання впродовж першого семестру навчального року.

Для проведення оцінювання наказом керівника закладу освіти створюється комісія, затверджується її склад а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів.

Вимоги до здобувачів освіти, які розпочинають навчання в профільній школі – здобута (завершена) базова середня освіта (Свідоцтво про здобуття базової середньої освіти).

Учні, які завершили здобуття певного рівня загальної середньої освіти, отримують відповідний документ про освіту в установленому законодавством порядку.

3. ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОГО НАВАНТАЖЕННЯ

Загальний обсяг навчального навантаження для здобувачів освіти *Вигодської спеціальної школи* на 2024-2025 навчальний рік відображено у таблицях 1-3. Розподіл навчального навантаження здійснено за освітніми галузями та роками навчання.

Таблиця 1 - Загальний обсяг навчального навантаження для здобувачів початкової освіти *Вигодської спеціальної школи* на 2024-2025 навчальний рік

Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження	Кількість годин на тиждень та рік			
		1 клас	2 клас	3 клас	4 клас
Мовно-літературна	на тиждень	10	10	10	10
	на рік	350	350	350	350
Математична	на тиждень	4	4	5	5
	на рік	140	140	175	175
Природнича, громадянська, історична, соціальна, здоров'язбережувальна	на тиждень	3	3	3	3
	на рік	105	105	105	105
Технологічна	на тиждень	1	1	1	1
	на рік	35	35	35	35
Інформатична	на тиждень	0	1	1	1
	на рік	0	35	35	35
Мистецька	на тиждень	2	2	2	2
	на рік	70	70	70	70
Фізкультурна	на тиждень	2	2	2	2
	на рік	70	70	70	70
Додатковий час на предмети, факультативи, курси за вибором	на тиждень	1	1	1	1
	на рік	35	35	35	35
Усього	на тиждень	23	24	25	25
	на рік	805	840	875	875
Гранично допустиме навчальне навантаження (без КРР і ФК)	на тиждень	20	21	22	22
	на рік	700	735	770	770
Корекційно-розвиткова робота	на тиждень	12	13	13	13
	на рік	420	455	455	455

Таблиця 2 - Загальний обсяг навчального навантаження для здобувачів базової середньої освіти 5-7 класів Вигодської спеціальної школи на 2024-2025 навчальний рік

Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження	Кількість годин на тиждень та рік		
		5 клас	6 клас	7-мі класи
Мовно-літературна	на тиждень	11,5	11,5	20
	на рік	402,5	402,5	700
Математична	на тиждень	5	5	10
	на рік	175	175	350
Природнича	на тиждень	2	4	15
	на рік	70	140	525
Соціальна і здоров'язберезувальна	на тиждень	1	1	2
	на рік	35	35	70
Громадянська та історична	на тиждень	1	2	4
	на рік	35	140	140
Технологічна (Технології, STEM)	на тиждень	2	2	4
	на рік	70	70	140
Інформатична	на тиждень	1	1	2
	на рік	35	35	70
Мистецька	на тиждень	1,5	1,5	3
	на рік	52,5	52,5	105
Фізична культура	на тиждень	3	3	6
	на рік	105	105	210
Усього	на тиждень	28	31	66
	на рік	980	1085	2310
Гранично допустиме навчальне навантаження (без КРР і ФК)	на тиждень	25	28	60
	на рік	875	980	2100
Корекційно-розвиткова робота	на тиждень	6	6	12
	на рік	210	210	420

Таблиця 3 - Загальний обсяг навчального навантаження для здобувачів базової середньої освіти 8-9 класів Вигодської спеціальної школи на 2024-2025 навчальний рік

Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження	Кількість годин на тиждень та рік	
		8 клас	9 клас
Мови і літератури	на тиждень	9,5	9,5
	на рік	332,5	332,5
Суспільствознавства	на тиждень	3	3,5
	на рік	105	122,5

Математика	на тиждень	4	4
	на рік	140	140
Природознавство	на тиждень	8	8
	на рік	280	245
Мистецтво	на тиждень	1	1
	на рік	35	35
Технології	на тиждень	3,5	3
	на рік	122,5	105
Здоров'я і фізична культура	на тиждень	3	3
	на рік	105	105
Усього	на тиждень	32	32
	на рік	1120	1120
Гранично допустиме навчальне навантаження (без КРР)	на тиждень	32	32
	на рік	1120	1120
Корекційно-розвиткова робота	на тиждень	5	5
	на рік	175	175

Розподіл навчального навантаження здійснено за освітніми галузями та роками навчання відповідно до Річного навчального плану на 2024-2025 навчальний рік.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Початкова освіта – це перший рівень повної загальної середньої освіти, що передбачає виконання учнем вимог до результатів навчання, визначених державним стандартом початкової освіти.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Початкова освіта передбачає поділ на два цикли – 1–2 класи і 3–4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти.

Освітню програму початкової школи побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;

- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і
- фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей з порушеннями зору.

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів таких **ключових компетентностей**:

1) *вільне володіння державною мовою*, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) *здатність спілкуватися рідною* (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) *математична компетентність*, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмій в особистому і суспільному житті людини;

4) *компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій*, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) *інноваційність*, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) *екологічна компетентність*, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) *інформаційно-комунікаційна компетентність*, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) *навчання впродовж життя*, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її

для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) *громадянські та соціальні компетентності*, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) *культурна компетентність*, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) *ініціативність та фінансова грамотність*, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі **вміння**: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації освітньої програми використовуватимуться **внутрішньопредметні і міжпредметні зв'язки**, які сприятимуть цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації.

Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у програмі.

5. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ТА ПРОФІЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Базова середня освіта – другий рівень повної загальної середньої освіти, що передбачає виконання учнем вимог до результатів навчання, визначених державним стандартом базової середньої освіти.

Профільна середня освіта – третій рівень повної загальної середньої освіти, що передбачає виконання учнем вимог до результатів навчання, визначених державним стандартом профільної середньої освіти.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті базової і повної загальної середньої освіти, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів. Такі ключові компетентності, як уміння

вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Необхідною умовою формування компетентностей є діяльна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльних і організаційно-методичних, їх використання посилює пізнавальний інтерес здобувачів освіти до навчання, діти набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Таблиця 4 – ключові компетентності здобувачів освіти

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною мовою (українською жестовою або за допомогою альтернативних засобів спілкування)	<p>Уміння:(самостійно або за допомогою) ставити запитання і розпізнавати проблему; робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій активний та пасивний словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем.</p>

2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння:(самостійно або за допомогою)здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.</p> <p>Ставлення: оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови (української жестової мови) та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: (самостійно або за допомогою) оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p>

		Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації.
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння:(самостійно або за допомогою) розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях.</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу.</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння:(самостійно або за допомогою) структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів.</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння:(самостійно або за допомогою) визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння</p>

		важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності. Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії.
7	Ініціативність і підприємливість	Уміння: (самостійно або за допомогою) вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання. Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших. Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі).
8	Соціальна і громадянська компетентності	Уміння: (самостійно або за допомогою) висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією. Навчальні ресурси: завдання соціального змісту.

9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: (самостійно або за допомогою) висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог (в тому числі за допомогою української жестової мови, альтернативних засобів спілкування), враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва.</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння:(самостійно або за допомогою) аналізувати і оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень;</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя.</p>

Наскрізні лінії є соціально значимими над предметними темами, які допомагають формуванню у здобувачів освіти уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних життєвих ситуаціях.

Навчання з *наскрізними лініями* реалізується насамперед через:

- організацію освітнього середовища – зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального та фізичного середовища навчання;

- окремі навчальні предмети – виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретно наскрізною темою;
- курси за вибором;
- роботу в проєктах;
- профільне навчання;
- позакласну навчальну роботу;
- роботу гуртків.

Таблиця 5 – наскрізні лінії

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в здобувачів освіти соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проєкти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в здобувачів освіти якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, наполегливості і чесності. Приклад вчителя є важливим у формуванні толерантного ставлення один до одного, незалежного від рівня навчальних досягнень та особливостей психофізичного розвитку.</p>

Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення здобувача освіти як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів).</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

6. ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ, МОДЕЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ, КУРСІВ ЗА ВИБОРОМ

Учні Вигодської спеціальної школи навчаються за навчальними програмами і модельними навчальними програмами для закладів загальної середньої освіти, які адаптуються до психофізичних особливостей осіб з особливими освітніми потребами (порушення зору).

Таблиця 6 - Перелік навчальних програм здобувачів початкової (1-4 класи) та базової (8-9) загальної середньої освіти

Клас	Назва навчальних програм	Документ про затвердження	Рік затвердження
1-2	Типова освітня програма для ЗЗСО "Нова українська школа" під керівництвом Савченко О.Я. (1-2 класи)	наказ МОН від 08.10.2019р. №1272 зі змінами, затвердженими наказом МОН від 12.08.2022р. №743-22	2019 2022
3-4	Типова освітня програма для ЗЗСО "Нова українська школа" під керівництвом Савченко О.Я. (3-4 класи)	наказ МОН від 08.10.2019р. №1273 зі змінами, затвердженими наказом МОН від 12.08.2022р. №743-22	2019 2022

8-9	ОНОВЛЕНІ Навчальні програми для ЗЗСО з навчальних предметів: «Фізична культура» «Історія України» 7-9 класи «Всесвітня історія» 7-9 класи «Основи правознавства» 9 клас «Географія» 7-9 класи «Основи здоров'я» 7-9 класи «Зарубіжна література» 7-9 класи	Наказ МОН від 03.08.2022р. № 698	2022
8-9	Навчальна програма для ЗЗСО «Мистецтво. 5 – 9 класи»	Наказ МОН від 07.06.2017р.№ 804	2017
8-9	Навчальна програма для ЗЗСО «Інформатика. 5 – 9 класи»	Наказ МОН від 07.06.2017р.№ 804	2017
8-9	Комплект навчальних програм для дітей з порушенням зору (сліпі та зі зниженим зором), для 5-10 класів (українська мова, українська література, зарубіжна література, іноземна мова, історія України, всесвітня історія, алгебра, геометрія, біологія, географія, фізика, хімія, трудове навчання, основи здоров'я, основи правознавства)	https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchannya-ditej-u-specialnih-zakladah-osviti/osvita-ditej-z-osoblivimi-potrebami/navchalni-programi/korekcionni-programi/dlya-ditej-z-porushennyami-zoru	2016

Таблиця 7 - Перелік модельних навчальних програм здобувачів базової середньої освіти за новим Державним стандартом базової середньої освіти (5-6 класи)

№ з/п	Назва модельної навчальної програми	Автор, колектив авторів	Документ про затвердження
1	Модельна навчальна програма « Українська мова. 5-6 класи » для ЗЗСО	Заболотний О.В., Заболотний В.В., Лавринчук В.П., Плівачук К.В., Попова Т.Д.	Наказ МОН від 12.07.2021р.№795
2	Модельна навчальна програма « Українська література. 5-6 класи » для ЗЗСО	Архипова В.П., Січкач С.І., Шило С.Б.	Наказ МОН від 12.07.2021р.№795
3	Модельна навчальна програма « Зарубіжна література. 5-6 класи » для ЗЗСО	Ніколенко О.І., Ісаєва О., Клименко Ж., Мацевко-Бекерська Л., Юлдашева Л., Рудніцька Н., Туряниця В., Тіхоненко С., Вітко М., Джангобекова Т.	Наказ МОН від 12.07.2021р.№795

4	Модельна навчальна програма « Іноземна мова. 5-9 класи » для ЗЗСО	Зимомря І. М., Мойсюк В. А., Трифан М. С., Унгурян І. К., Яковчук М. В.	Наказ МОН від 12.07.2021р.№795
5	Модельна навчальна програма « Досліджуємо історію і суспільство. 5-6 класи (інтегрований курс) » для ЗЗСО	Васильків І.Д., Димій І.С., Шеремета Р.В.	Наказ МОН від 12.07.2021р.№795
6	Модельна навчальна програма « Здоров'я, безпека і добробут. 5-6 класи (інтегрований курс) » для ЗЗСО	Шиян О.І., Дяків В.Г., Волощенко О.В., Гриньова М.В., Козак О.П., Овчарук О.В., Седоченко А.Б., Сорока І.З., Страшко С.В.	Наказ МОН від 12.07.2021р.№795
7	Модельна навчальна програма « STEM. 5-6 класи. Міжгалузевий інтегрований курс »	Бутурліна О.В., Артем'єва О.Є.	Наказ МОН від 12.07.2021р.№795
8	Модельна навчальна програма « Пізнаємо природу. 5-6 класи (інтегрований курс) » для ЗЗСО	Біда Д.Д., Гільберт Т.Г., Колісник Я.І.	Наказ МОН від 12.07.2021р.№795
9	Модельна навчальна програма « Географія 6-9 класи » для ЗЗСО	Запотоцький С.П., Карпюк Г.І., Гладковський Р.В., Довгань А.І., Совенко В.В., Даценко Л.М., Назаренко Т.Г., Гільберт Т.Г., Савчук І.Г., Нікитчук А.В., Яценко В.С., Довгань Г.Д., Грома В.Д., Горовий О.В.	Наказ МОН від 12.07.2021р.№795 (у редакції наказу від 11.04.2022 р.№324
10	Модельна навчальна програма « Математика. 5-6 класи » для ЗЗСО	Істер О.С.	Наказ МОН від 12.07.2021р.№795
11	Модельна навчальна програма « Інформатика. 5-6 класи » для ЗЗСО	Ривкінд Й.Я., Лисенко Т.І., Чернікова Л.А., Шакотько В.В.	Наказ МОН від 12.07.2021р.№795
12	Модельна навчальна програма « Технології. 5-6 класи » для ЗЗСО	Ходзицька І.Ю., Горобець О.В., Медвідь О.Ю., Пасічна Т.С, Приходько Ю.М	Наказ МОН від 12.07.2021р.№795
13	Модельна навчальна програма « Мистецтво. 5-6 класи » (інтегрований курс) для ЗЗСО	Кондратова Л.Г.	Наказ МОН від 12.07.2021р.№795

14	Модельна навчальна програма « Фізична культура. 5-9 класи » для ЗЗСО	Баженков Є. В., Бідний М. В., Ребрина А. А., Данільченко В. О., Коломоєць Г. А., Дутчак М. В.	Наказ МОН 22.08.2024 року № 1185
----	---	---	----------------------------------

Таблиця 8 - Перелік модельних навчальних програм здобувачів базової середньої освіти за новим Державним стандартом базової середньої освіти (7-мі класи)

№ з/п	Назва модельної навчальної програми	Автор, колектив авторів	Документ про затвердження
1	Модельна навчальна програма « Українська мова. 7-9 класи » для ЗЗСО	Заболотний О. В., Заболотний В. В., Лавринчук В. П., Плівачук К. В., Попова Т. Д.	Наказ МОН від 24.07.2023 №883
2	Модельна навчальна програма « Українська література. 7-9 класи » для ЗЗСО	Заболотний О.В., Сльоньовська О.В., Ярмутьська І.В.	Наказ МОН від 01.12.2023 №1466
3	Модельна навчальна програма « Зарубіжна література. 5-9 класи » для ЗЗСО	Ніколенко О.І., Ісаєва О., Клименко Ж., Мацевко-Бекерська Л., Юлдашева Л., Рудніцька Н., Туряниця В., Тіхоненко С., Вітко М., Джангобекова Т.	Наказ МОН від 10.10.2023 №1226
4	Модельна навчальна програма « Іноземна мова. 5-9 класи » для ЗЗСО	Зимомря І. М., Мойсюк В. А., Тріфан М. С., Унгурян І. К., Яковчук М. В.	Наказ МОН від 12.07.2021р.№795
5	Модельна навчальна програма « Історія України » 7-9 класи для ЗЗСО	Бурлака О. В., Желіба О. В., Павловська-Кравчук В. А., Худобець О. А., Черкас Б. В., Щупак І. Я	Наказ МОН від 16.08.2023 №1001
6	Модельна навчальна програма « Всесвітня історія » 7–9 класи для ЗЗСО	Пометун О. І., Ремех Т. О., Малієнко Ю. Б., Мороз П. В	Наказ МОН від 06.09.2023 №1090
7	Модельна навчальна програма « Здоров'я, безпека і добробут » 7-9 класи для ЗЗСО	Шиян О.І., Дяків В.Г., О.В., Седоченко А.Б., Страшко С.В.	Наказ МОН від 16.08.2023 №1001
8	Модельна навчальна програма « Математика. 7-9 класи » для ЗЗСО	Істер О.С.	Наказ МОН від 06.09.2023 №1090

9	Модельна навчальна програма « Біологія » 7-9 класи для ЗЗСО	Балан П. Г., Кулініч О. М., Юрченко Л. П.)	Наказ МОН від 06.09.2023 №1090
10	Модельна навчальна програма « Географія 6-9 класи» для ЗЗСО	Запотоцький С.П., Карпюк Г.І., Гладковський Р.В., Довгань А.І., Совенко В.В., Даценко Л.М., Назаренко Т.Г., Гільберг Т.Г., Савчук І.Г., Нікитчук А.В., Яценко В.С., Довгань Г.Д., Грома В.Д., Горовий О.В.	Наказ МОН від 12.07.2021р.№795 (у редакції наказу від 11.04.2022 р.№324
11	Модельна навчальна програма « Фізика » 7-9 класи» для ЗЗСО	Кремінський Б. Г., Гельфгат І. М., Божинова Ф. Я., Ненашев І. Ю., Кірюхіна О. О	Наказ МОН від 16.08.2023 №1001
12	Модельна навчальна програма « Хімія » 7-9 класи» для ЗЗСО	Григорович О.В	Наказ МОН від 27.12.2023 №1575
13	Модельна навчальна програма « Інформатика. 7-9 класи» для ЗЗСО	Завадський І. О., Коршунова О. В., Твердохліб І. А	Наказ МОН від 16.08.2023 №1001
14	Модельна навчальна програма « Технології. 7-9 класи» для ЗЗСО	Ходзицька І.Ю., Горобець О.В., Медвідь О.Ю., Пасічна Т.С, Приходько Ю.М	Наказ МОН від 16.08.2023 №1001
15	Модельна навчальна програма « Мистецтво » 7-9 класи» (інтегрований курс) для ЗЗСО	Кондратова Л.Г.	Наказ МОН від 24.07.2023 №883
16	Модельна навчальна програма « Фізична культура. 5-9 класи» для ЗЗСО	Баженков Є. В., Бідний М. В., Ребрина А. А., Данільченко В. О., Коломоєць Г. А., Дутчак М. В.	Наказ МОН 22.08.2024 року № 1185
17	Модельна навчальна програма « STEM. 7-9 класи. Міжгалузевий інтегрований курс»	Засекіна Т. М., Коршунова О. В., Василяшко І. П.	Наказ МОН від 14.08.2024 №1138

Таблиця 9 - Перелік навчальних програм курсів за вибором

Клас	Назва навчальної програми курсів за вибором	Автор	Документ про затвердження
1-4	Основи християнської етики	Сохань Г.С., Гусаков І.М., Гусак М.Є., Пономарьова М.С., Кушнір І.М.	Рішення експертної комісії МОН з громадянської освіти, правознавства, етики та предметів морального спрямування від 21.07.2022 (протокол № 6)

Таблиця 10 - Перелік навчальних програм для спеціальних ЗЗСО для дітей з порушенням зору для 5-7 класів

Навчальний предмет (Інтегрований курс)	5 клас	6 клас	7 клас
Українська мова	Навчальна програма для 5 класу, Важна Г.В., рішення педагогічної ради №01 від 30.08.2022	Навчальна програма для 6 класу, Важна Г.В., рішення педагогічної ради №01 від 31.08.2023	Навчальна програма для 7-10 класів, Важна Г.В., рішення педагогічної ради №01 від 30.08.2024
Українська література	Навчальна програма для 5 класу, Важна Г.В., рішення педагогічної ради №01 від 30.08.2022	Навчальна програма для 6 класу, Важна Г.В., рішення педагогічної ради №01 від 31.08.2023	Навчальна програма для 7-10 класів, Важна Г.В., рішення педагогічної ради №01 від 30.08.2024
Зарубіжна література	Навчальна програма для 5 класу, Матюшенко О.З., рішення педагогічної ради №01 від 30.08.2022	Навчальна програма для 6 класу, Матюшенко О.З., рішення педагогічної ради №01 від 31.08.2023	Навчальна програма для 7-10 класів, Кобинець Н.М., рішення педагогічної ради №01 від 30.08.2024
Іноземна (англійська) мова	Навчальна програма для 5 класу, Дацьо Н.О., рішення педагогічної ради	Навчальна програма для 6 класу, Дацьо Н.О., рішення педагогічної ради	Навчальна програма для 7-10 класів, Дацьо Н.О., рішення педагогічної ради

	№01 від 30.08.2022	№01 від 31.08.2023	№01 від 30.08.2024
Математика	Навчальна програма для 5 класу, Фолис Г.О. рішення педагогічної ради №01 від 30.08.2022	Навчальна програма для 6 класу, Фолис Г.О., рішення педагогічної ради №01 від 31.08.2023	Навчальна програма для 7-10 класів, Фолис Г.О., рішення педагогічної ради №01 від 30.08.2024
Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	Навчальна програма для 5 класу, Досяк Т.Р. рішення педагогічної ради №01 від 30.08.2022	Навчальна програма для 6 класу, Досяк Т.Р. рішення педагогічної ради №01 від 31.08.2023	-
Біологія	-	-	Навчальна програма для 7-10 класів, Досяк Т.Р., рішення педагогічної ради №01 від 30.08.2024
Географія	-	Навчальна програма для 6 класу, Фолис С.Я., рішення педагогічної ради №01 від 31.08.2023	Навчальна програма для 7-10 класів, Фолис С.Я., рішення педагогічної ради №01 від 30.08.2024
Хімія	-	-	Навчальна програма для 7-10 класів, Китчак С.В., рішення педагогічної ради №01 від 30.08.2024
Фізика	-	-	Навчальна програма для 7-10 класів, Шмальцер Н.В., рішення педагогічної ради №01 від 30.08.2024

Інтегрований курс «Досліджуємо історію і суспільство»	Навчальна програма для 5 класу, Левкович П.В. рішення педагогічної ради №01 від 30.08.2022	Навчальна програма для 6 класу, Левкович П.В., рішення педагогічної ради №01 від 31.08.2023	-
Історія України	-	-	Навчальна програма для 7-10 класів, Левкович П.В., рішення педагогічної ради №01 від 30.08.2024
Всесвітня історія	-	-	Навчальна програма для 7-10 класів, Левкович П.В., рішення педагогічної ради №01 від 30.08.2024
Інтегрований курс «Здоров'я, безпека і добробут»	Навчальна програма для 5 класу, Люклян М.Д., рішення педагогічної ради №01 від 30.08.2022	Навчальна програма для 6 класу, Люклян М.Д., рішення педагогічної ради №01 від 31.08.2023	Навчальна програма для 7-10 класів, Люклян М.Д., рішення педагогічної ради №01 від 30.08.2024
Інформатика	Навчальна програма для 5 класу, Василів І.В., рішення педагогічної ради №01 від 30.08.2022	Навчальна програма для 6 класу, Василів І.В., рішення педагогічної ради №01 від 31.08.2023	Навчальна програма для 7-10 класів, Василів І.В., рішення педагогічної ради №01 від 30.08.2024
Технології	Навчальна програма для 5 класу, Вітюк Т.Б., рішення педагогічної ради №01 від 30.08.2024	Навчальна програма для 6 класу, Вітюк Т.Б., рішення педагогічної ради №01 від 31.08.2024	Навчальна програма для 7-10 класів, Вітюк Т.Б., рішення педагогічної ради №01 від 30.08.2024
Мистецтво: музичне мистецтво	Навчальна програма для 5 класу, Літвінова Т.Л. рішення	Навчальна програма для 6 класу, Літвінова Т.Л. рішення	Навчальна програма для 7 класу, Літвінова Т.Л. рішення

	педагогічної ради №01 від 30.08.2022	педагогічної ради №01 від 31.08.2023	педагогічної ради №01 від 30.08.2024
Мистецтво: образотворче мистецтво	Навчальна програма для 5 класу, Беч І.Р., рішення педагогічної ради №01 від 30.08.2022	Навчальна програма для 6 класу, Беч І.Р. рішення педагогічної ради №01 від 31.08.2023	Навчальна програма для 7 класу, Беч І.Р. рішення педагогічної ради №01 від 30.08.2024
Фізична культура	Навчальна програма для 5-10 класів, Мальон Я.О. рішення педагогічної ради №01 від 30.08.2024		
Міжгалузевий інтегрований курс «STEM»	Навчальна програма для 5 класу, Шмальцер Н.В., рішення педагогічної ради №01 від 30.08.2022	Навчальна програма для 6 класу, Шмальцер Н.В. рішення педагогічної ради №01 від 31.08.2023	Навчальна програма для 7-10 класів, Шмальцер Н.В. рішення педагогічної ради №01 від 30.08.2024

Використання підручників в освітньому процесі здійснюється відповідно до переліку навчальної літератури та навчальних програм, розміщених на сайті ІМЗО (покликання: [Переліки – Інститут модернізації змісту освіти \(imzo.gov.ua\)](#)).

7. КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВА РОБОТА

Варіативна складова навчального плану Вигодської спеціальної школи включає години **корекційно-розвиткових занять**, спрямованих на вирішення завдань, зумовлених особливостями психофізичного розвитку учнів, а саме:

- розвиток зорового або слухового сприймання, мовлення, пізнавальної діяльності, психофізичний, соціально-комунікативний розвиток дітей з особливими освітніми потребами;
- розвиток навичок саморегуляції та саморозвитку дітей шляхом взаємодії з навколишнім середовищем з урахуванням наявних знань, умінь і навичок комунікативної діяльності та творчості;
- формування компенсаційних способів діяльності як важливої умови підготовки дітей з особливими освітніми потребами до навчання у закладі освіти;
- створення умов для соціальної реабілітації та інтеграції дітей з особливими освітніми потребами, розвиток їх самостійності та життєво важливих компетенцій.

Корекційно-розвиткові заняття для дітей з порушеннями зору проводяться з метою створення та забезпечення рівних можливостей для отримання доступної, якісної та ефективної початкової освіти, повноцінного психофізичного та особистісного розвитку, соціалізації та інтеграції дітей з

порушенням зору через розвиток порушених фізичних та психічних функцій засобами корекційно-компенсаторного впливу.

Основними завданнями корекційно-розвиткових занять є:

- подолання вторинних порушень пізнавальної, орієнтувальної діяльності, мовлення, фізичного розвитку;
- компенсація та корекція порушень розвитку шляхом психолого-педагогічних (мовних, ігрових, музичних та ін.) , лікувальних (медикаментозної, масажу, лікувальної фізкультури, фізіотерапії, психотерапії та ін.) методик з максимальним використанням засобів індивідуальної корекції;
- надання допомоги для засвоєння системи знань, умінь і навичок в обсязі, визначеному Державним стандартом, повноцінного розвитку особистості дитини, її пізнавальних і творчих здібностей;
- адаптація навчально-розвивального середовища до пізнавальних можливостей дітей з порушенням зору для опанування ключових життєвих компетентностей;
- розвиток слухового, дотикового, зорового, кінестетичного сприймання ознак та властивостей оточуючого світу;
- формування уявлень про предмети, які наповнюють оточуючий простір;
- орієнтування у замкненому та вільному просторі;
- розвиток особистісної, емоційно-вольової сфери та комунікативних навичок;
- накопичення необхідного досвіду самостійної життєдіяльності.

Основні *напрямки корекційно-розвиткової роботи у Вигодській спеціальній школі* реалізуються через курси:

- розвиток мовлення;
- ритміка;
- лікувальна фізкультура;
- соціально-побутове орієнтування;
- корекція розвитку;
- орієнтування в просторі.

Корекційно-розвиткові заняття у *Вигодській спеціальній школі* проводять кваліфіковані спеціалісти з відповідним рівнем освіти: вчитель-дефектолог (тифлопедагог), вчитель-логопед, вчитель лікувальної фізкультури, вчитель ритміки, вчитель розвитку мовлення, інструктор з фізичної культури, вчитель-дефектолог (олігофренопедагог) та інші.

Таблиця 11 - Перелік корекційно-розвиткових програм

Клас	Назва корекційно-розвиткової програми	Автор, колектив авторів	Рік затвердження
1-4	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Корекція розвитку (корекція зорового сприймання)»	Гошовський В.І., Костенко Т.М.,	2020
1-4	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Корекція	Гудим І.М. Костенко Т.М.	2016

	розвитку (розвиток емоційно-вольової сфери)»	Довгопола К.С.	
1-4	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Корекція розвитку (корекція пізнавальної сфери)»	Сулейманова Ю.В.	2016
1-4	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток мовлення»	Скринникова С. В., Соляник Л. Д.	2016
1-4	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Соціально-побутове орієнтування»	Легкий О.М.	2016
1-4	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Лікувальна фізкультура»	Шеремет Б. Г., Начинова О. В., Дашковська А. В., Міхеєва Н. І.	2016
1-4	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Орієнтування в просторі»	Кондратенко С. В., Гошовський В. І.	2016
1-4	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Ритміка»	Бондаренко Ю.А.,	2016
1-7	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Лікувальна фізкультура»	Гук І.Б.	2016
5-7	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток мовлення»	Гудим І. М. Христоєва Н. В., Масютіна Л. І., Воробйова М. О.,	2016
8-10	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток мовлення»	Коляджин Н.В.	рішення педагогічної ради №02 від 31.10.2019р.
5-10	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Орієнтування в просторі»	Кондратенко С. В., Гошовський В. І.	2016
7-10	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Ритміка»	Матвеєва І.О.	2016
5-6	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Ритміка» для 5-6 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями зору	Метіль М. М., Нич В. В.	2022
5-9 (10)	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Соціально-побутове орієнтування»	Легкий О.М., Якимів О.Р., Галів В.І.	2016

5-9 (10)	ОНОВЛЕНА Програма з корекційно-розвиткової роботи «Соціально-побутове орієнтування»	Вітюк Т.Б.	2024
11- 12	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Соціально-побутове орієнтування»	Вітюк Т.Б., Гошовський В.І., Костенко Т.	2021

8. ОПИС ФОРМ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку здобувачів освіти, їхніх особливостей психофізичного розвитку та особливих освітніх потреб.

У Вигодській спеціальній школі забезпечується викладання навчальних предметів (інтегрованих курсів) способами, що є найбільш прийнятними для учнів відповідного віку, у тому числі шляхом адаптації/модифікації змісту навчальних предметів (інтегрованих курсів).

Навчання учнів у Вигодській спеціальній школі здійснюється за допомогою найбільш прийнятних для здобувачів освіти з порушенням зору методів і способів спілкування в освітньому середовищі (просторі), та максимально сприяє засвоєнню знань і соціальному розвитку, формуванню компетентностей для подальшого життя. Для сліпих учнів забезпечується використання в освітньому процесі шрифту Брайля.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, які вчитель організовує в межах уроку або в позаурочний час.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Таблиця 12 – форми організації освітнього процесу у Вигодській спеціальній школі

Ступінь освіти (класи)	Форми організації освітнього процесу
Початкова (1-4)	<ul style="list-style-type: none"> • Уроки різних типів; • Екскурсія; • Спектакль; • Квест, тощо

<p>Базова середня (5-10)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Уроки різних типів; • Інтерактивні уроки (урок-«суд», урок-дискусійна група, урок з навчанням учнів один одного, тощо); • Інтегрований урок; • Проблемний урок; • Урок критичного мислення; • Відеоурок; • Екскурсія; • Семінар; • Конференція; • Форум, квест; • Спектакль; • Брифінг, тощо.
<p>Профільна старша (11-12)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Уроки різних типів; • Інтерактивні уроки (урок-«суд», урок-дискусійна група, урок з навчанням учнів один одного, тощо); • Інтегрований урок; • Проблемний урок; • Урок критичного мислення; • Відеоурок; • Віртуальна подорож; • Екскурсія; • Семінар; • Конференція; • Форум; • Спектакль; • Брифінг; • Прес-конференція; • Ділова гра, тощо

Засвоєння нового матеріалу можна проводити на лекції, конференції, екскурсії і т. д. Для конференції, дискусії вчителем або учнями визначаються теми доповідей учнів, основні напрями самостійної роботи. На навчальній екскурсії учні отримують знання, знайомлячись із експонатами в музеї, з роботою механізмів на підприємстві, спостерігаючи за різноманітними процесами, що відбуваються у природі. Консультації проводяться з учнями, які не були присутні на попередніх уроках або не зрозуміли, не засвоїли зміст окремих предметів. Розвиток і корекцію основних компетентностей можна, крім уроку відповідного типу, проводити на семінарі, заключній конференції, екскурсії тощо. Семінар як форма організації об'єднує бесіду та дискусію учнів. Заключна конференція може будуватися як у формі дискусії, так і у формі

диспуту, на якому обговорюються полярні точки зору. Учитель або учні підбивають підсумки обговорення і формулюють висновки.

Також з метою *засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей* крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 8-11 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу. Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу. Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу.

Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Учням, які готуються здавати заліки або іспити можливе проведення оглядових консультацій, які виконують коригувальну функцію, допомагаючи учням зорієнтуватися у змісті окремих предметів.

Консультація будується за принципом питань і відповідей.

Перевірка та/або оцінювання досягнення компетентностей крім уроку може здійснюватися у формі заліку, співбесіди, контрольного навчально-практичного заняття.

Залік як форма організації проводиться для перевірки якості засвоєння учнями змісту предметів, досягнення компетентностей. Ця форма організації як правило застосовується у класах з вечірньою формою здобуття освіти або для інших здобувачів профільної середньої освіти.

Співбесіда, як і залік, тільки у формі індивідуальної бесіди, проводиться з метою з'ясувати рівень досягнення компетентностей.

Функцію *перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей* також виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Експерсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу експерсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відеоуроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Очікувані результати навчання, окреслені в межах кожного предмета, досяжні, якщо використовується діяльнісний підхід, проблемне навчання, проектні технології, ситуаційні вправи, інтерактивні форми, роботу в парах чи групах, тощо.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісний підхід, який передбачає постійне включення учнів до різних видів навчально-пізнавальної діяльності, а також практична спрямованість процесу навчання. Формування ключових компетентностей сприяє встановленню та реалізації в освітньому процесі міжпредметних та внутрішньо предметних зв'язків і наскрізних змістових ліній. Навчання за наскрізними змістовими лініями реалізується насамперед через: організацію освітнього середовища; окремі предмети, роль яких при навчанні за наскрізними лініями різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною змістовою лінією; предмети за вибором; роботу в проектах; позаурочну навчальну роботу і роботу гуртків.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

У рамках академічної свободи вибір форм організації освітнього процесу залежить від наявності необхідних ресурсів а також форм здобуття освіти.

9. ОПИС ФОРМ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ

Батьки (інші законні представники) чи учні (у разі досягнення повноліття) можуть обирати форму здобуття освіти у Вигодській спеціальній школі відповідно до індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів учня.

Відповідно до статті 9 Закону України «Про освіту» формами здобуття освіти у Вигодській спеціальній школі є:

- інституційна (очна (денна), дистанційна);
- індивідуальна (екстернат, сімейна (домашня), педагогічний патронат).

Організація навчання за індивідуальною формою здобуття освіти здійснюється відповідно до Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом МОН від 12.01.2016 р. № 8 (зі змінами, внесеними наказом МОН від 10.02.2021р.№160).

У разі здобуття освіти за формою педагогічного патронажу для учнів в обов'язковому порядку складається індивідуальний навчальний план.

Організація навчання за дистанційною формою здобуття освіти в спеціальній школі здійснюється відповідно до Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом МОН від 08.09.2020р. №115 (зі змінами, внесеними наказом МОН від 24.02.2023р. №201), з урахуванням особливих освітніх потреб, психофізичних особливостей та стану здоров'я учнів.

У разі здобуття освіти за індивідуальною чи дистанційною формою Вигодська спеціальна школа забезпечує створення умов для отримання учнями психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг (допомоги).

За потреби та бажання батьків (заява) може організовуватись здобуття освіти за індивідуальною освітньою траєкторією. Індивідуальна освітня траєкторія здобувача освіти реалізується з урахуванням необхідних для цього ресурсів, наявних у Вигодській спеціальній школі. Індивідуальна освітня траєкторія реалізується на підставі індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану, що розробляється педагогічними працівниками у взаємодії з батьками, схвалюється педагогічною радою, затверджується керівником та підписується батьками.

10. ОПИС ІНСТРУМЕНТАРІЮ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Відповідно до Статті 17 Закону України «Про повну загальну середню освіту» кожен учень має право на справедливе, неупереджене, об'єктивне, незалежне, недискримінаційне та добросовісне оцінювання результатів його навчання незалежно від виду та форми здобуття ним освіти.

Основними видами оцінювання результатів навчання всіх учнів у Вигодській спеціальній школі є:

- **формувальне;**
- **поточне;**
- **підсумкове (тематичне, семестрове, річне) оцінювання;**

Формувальне, поточне та підсумкове оцінювання результатів навчання учнів на предмет їх відповідності вимогам навчальної програми, вибір форм, змісту та способу оцінювання здійснюють педагогічні працівники закладу освіти. Підсумкове оцінювання результатів навчання учнів за сімейною (домашньою) формою здійснюється не менше двох разів на рік. Річне оцінювання та державна підсумкова атестація здійснюються за системою оцінювання, визначеною законодавством, а результати такого оцінювання відображаються у свідоцтві досягнень, що видається учневі щороку у разі переведення його на наступний рік навчання.

Оцінювання результатів навчання учня незалежно від форми здобуття ним освіти має здійснюватися особами, які провадять педагогічну діяльність.

Оцінювання результатів навчання учня з особливими освітніми потребами в закладах освіти здійснюється згідно із загальними критеріями оцінювання та з урахуванням індивідуального навчального плану (за наявності).

Відповідно до пунктів 62-63 Положення про спеціальну школу оцінювання результатів навчання учнів спеціальної школи здійснюється згідно із загальними критеріями оцінювання та з урахуванням індивідуального навчального плану (за наявності). За потреби здійснюється адаптація/модифікація проведення процедури оцінювання з урахуванням особливостей учнів.

*Оцінювання відповідності результатів навчання учнів, які завершили здобуття освіти, вимогам державних стандартів здійснюється шляхом державної підсумкової атестації. Учні спеціальної школи можуть бути звільнені від проходження атестації за заявою одного з батьків (інших законних представників) відповідно до законодавства.

Облік оцінювання результатів навчання учнів протягом навчального року ведеться в класних журналах. Результати навчання за рік зазначаються в особових справах учнів.

Оцінювання результатів навчання учнів здійснюється на підставі:

- Порядку переведення учнів (вихованців) ЗЗСО до наступного класу (наказ МОН від 14.07.2015р. №762 зі змінами);
- Інструкції з ведення класного журналу 5-11(12) класів ЗНЗ (наказ МОН від 03.06.2008р. №496);
- Орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів з базових дисциплін у системі ЗЗСО (наказ МОН від 21.08.2013 року №1222) (для **8-9 класів**);
- Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти (наказ МОН від 13.04.2011 №329) (для **8-9 класів**);
- Методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів **1-4 класів** ЗЗСО (наказ МОН від 13.07.2021р. №813);
- Рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти (наказ МОН від 02.08.2024 р.№1093) (для **5-7 класів**);
- Інструктивно-методичних рекомендацій щодо викладання навчальних предметів/інтегрованих курсів у ЗЗСО в 2024-2025 (лист МОН від 30.08.2024 №1.1/15776-24).

Оцінюванню підлягають результати навчання з навчальних предметів обов'язкового освітнього компонента наскрізної освітньої програми. Оцінювання результатів навчання зорієнтоване на ключові компетентності та наскрізні вміння в вимоги до обов'язкових результатів навчання у відповідній освітній галузі, визначені Державним стандартом. Встановлення відповідності між вимогами до результатів навчання здобувачів освіти, визначеними Державним стандартом, та показниками їх вимірювання здійснюється відповідно до системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів, визначених МОН з урахуванням індивідуальних психофізичних особливостей учнів з порушенням зору.

Під час оцінювання результатів навчання учнів з порушенням зору враховуються **рівні підтримки і підходи до оцінювання** (обсяг тимчасової або

постійної підтримки учнів в освітньому процесі відповідно до їх особливих освітніх потреб) в освітньому процесі що визначають особливості проведення поточного та підсумкового оцінювання, а саме:

Оцінювання результатів навчання учнів, що потребують I рівня підтримки:

- на основі загальних критеріїв оцінювання;
- на основі загальних підходів оцінювання з урахуванням можливості їх адаптації та з урахуванням особливих освітніх потреб учня.

Оцінювання результатів навчання учнів, що потребують II рівня підтримки:

- на основі загальних критеріїв оцінювання з можливістю адаптації умов проведення оцінювання з урахуванням особливих освітніх потреб учня;
- під час проведення оцінювання враховуються адаптація процедури за часом та змістом (збільшення часу на виконання завдань);
- зміна методів тестування (формування завдань в аудіоформаті, формування завдань збільшеним шрифтом, шрифтом Брайля тощо).

Оцінювання результатів навчання учнів, що потребують III рівня підтримки:

- на основі загальних критеріїв оцінювання з урахуванням ІНП (за наявності) та можливості адаптації умов проведення процедури оцінювання з урахуванням особливих освітніх потреб учня;
- під час проведення оцінювання враховуються адаптація процедури оцінювання за часом та змістом (збільшення часу на виконання завдань);
- зміна методів тестування (формування завдань в аудіоформаті, формування завдань збільшеним шрифтом, шрифтом Брайля тощо).

Оцінювання результатів навчання учнів, що потребують IV рівня підтримки:

- на основі загальних критеріїв оцінювання з урахуванням ІНП (за наявності) та можливості адаптації/модифікації умов проведення процедури оцінювання з урахуванням особливих освітніх потреб учня;
- здійснення адаптації процедури оцінювання за часом та змістом відповідно до потреб учня, що включає використання доступних форм викладу інформації (шрифтом Брайля, письмових чи усних завдань тощо);
- використання засобів альтернативної комунікації під час формування завдань;
- адаптація/модифікація завдань з урахуванням способу їх сприйняття учнем;
- збільшення часу на процедуру оцінювання тощо;
- відповідність тестів змісту модифікованої програми навчального предмета.

Оцінювання результатів навчання учнів, що потребують V рівня підтримки:

- на основі загальних критеріїв оцінювання з урахуванням індивідуального навчального плану (за наявності) та можливості

адаптації/модифікації умов проведення процедури оцінювання з урахуванням особливих освітніх потреб учня

- здійснення адаптації процедури оцінювання за часом та змістом відповідно до потреб учня, що включає:
- використання доступних форм викладу інформації (шрифтом Брайля, письмових чи усних завдань тощо);
- використання засобів альтернативної комунікації під час формування завдань;
- адаптація/модифікація завдань з урахуванням способу їх сприйняття учнем, збільшення часу на процедуру оцінювання тощо;
- відповідність тестів змісту модифікованої програми навчального предмета. Під час проведення оцінювання враховуються адаптації та /чи модифікації змісту навчального предмета (інтегрованого курсу), які зазначені в індивідуальній програмі розвитку учня.

Детальна інформація про Порядок оцінювання відображена у наказу від 30.08.2024 року №204-ОД «Про Порядок оцінювання результатів навчання здобувачів освіти у 2024-2025 навчальному році»

11.ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ З ВИКОРИСТАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО ТА ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

Здійснення освітнього процесу з використанням технологій дистанційного та змішаного навчання у Вигодській спеціальній школі здійснюється відповідно до наказу директора.

Організація дистанційного навчання забезпечує можливість реалізувати право здобувачів освіти Вигодської спеціальної школи на якісну та доступну освіту відповідно до їх здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей та досвіду, незалежно від місця проживання чи перебування, стану здоров'я, інвалідності, соціального і майнового стану, інших ознак і обставин, у тому числі тих, які об'єктивно унеможливають відвідування закладів освіти (карантин, військовий стан, захворювання, сімейні обставини, тощо).

Дистанційне навчання здійснюється відповідно до освітньої програми Вигодської спеціальної школи та забезпечує виконання державних стандартів освіти. У разі потреби дистанційне навчання організовується за індивідуальним навчальним планом.

З метою забезпечення єдиних підходів до створення електронного освітнього середовища у Вигодській спеціальній школі використовується єдина електронна освітня платформа Microsoft Office365 та всі її інструменти, за допомогою яких організовується освітній процес під час дистанційного навчання. Проведення уроків онлайн здійснюється в синхронному та асинхронному режимах відповідно до розкладу навчальних занять у класних командах Microsoft Teams. У рамках таких єдиних підходів педагогічні працівники, користуючись академічною свободою, обирають форми, методи і засоби дистанційного навчання у межах використання інструментів платформи, таких як: Microsoft Teams, PowerPoint, Sway, Calendar, SharePoint, One Note, Outlook, OneDrive, Forms, Planner, Viva Engage, WhiteBoard, тощо.

Організація освітнього процесу під час дистанційного навчання передбачає навчальні (у тому числі практичні, лабораторні) заняття, корекційно-розвиткові заняття, вебінари, онлайн форуми та конференції, самостійну роботу, дослідницьку, пошукову, проєктну діяльність, навчальні ігри, віртуальні екскурсії, консультації та інші форми організації освітнього процесу, визначені освітньою програмою Вигодської спеціальної школи.

Організація освітнього процесу забезпечує регулярну та змістовну взаємодію учасників освітнього процесу відповідно до розкладу навчальних занять та режиму дня, з використанням форм індивідуальної та колективної навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Отримання навчальних матеріалів, спілкування між учасниками освітнього процесу під час дистанційного навчання, комунікація під час навчальних та корекційно-розвиткових занять, консультацій, що проводяться дистанційно, забезпечується передачею відео-, аудіо-, графічної та текстової інформації в синхронному або асинхронному режимі.

Режим дистанційного навчання (синхронний або асинхронний) чергується під час кожного навчального заняття. При цьому 50 відсотків навчального часу, передбаченого освітньою програмою організовується в синхронному режимі, решта 50 відсотків навчального часу організовується в асинхронному режимі.

Для учнів, які не можуть взяти участь у синхронному режимі взаємодії з поважних причин (стан здоров'я, відсутність доступу (обмежений доступ) до мережі Інтернет або технічних засобів навчання, зокрема дітей із сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах, багатодітних, малозабезпечених сімей тощо), Вигодська спеціальна школа забезпечує використання інших засобів комунікації, доступних для учнів (телефонний, поштовий зв'язок тощо).

Вигодська спеціальна школа забезпечує регулярне відстеження результатів навчання учнів, шляхом відвідування та моніторингу навчальних занять онлайн, моніторингу наповнюваності персональних сайтів та змісту (контенту) навчальних занять, а також надання їм підтримки в освітньому процесі (за потреби).

Оцінювання результатів навчання учнів здійснюється дистанційно та фіксується щоденно у електронному класному журналі та електронному персональному щоденнику у системі освітнього менеджменту SMLS.

Поточне та підсумкове оцінювання результатів навчання здобувачів освіти здійснюється відповідно до вимог навчальних програм із застосуванням таких основних форм та способів:

- усне в синхронному режимі (індивідуальне, групове, фронтальне опитування);
- письмове в асинхронному режимі (діагностичні, самостійні, контрольні, моніторингові роботи, тестування, диктанти, перекази, робота з текстами, діаграмами, таблицями, графіками, схемами, контурними картами тощо);
- цифрове (тестування та опитування в електронному форматі);
- практичне (проєкти, дослідження, виготовлення виробів тощо).

Організація освітнього процесу під час дистанційного навчання здійснюється з дотриманням вимог законодавства про освіту, захист персональних даних, а також санітарних правил і норм (щодо формування розкладу навчальних занять,

рухової активності, вправ для очей, безперервної тривалості навчальної діяльності з технічними засобами навчання, тривалості виконання завдань для самопідготовки у поза навчальний час).

Дистанційне навчання осіб із особливими освітніми потребами здійснюється з урахуванням індивідуальної програми розвитку. Дистанційне навчання учнів з порушенням зору передбачає залучення допоміжних технологій дистанційного навчання (озвучування даних з екрану, голосове введення тексту, субтитри, клавіатури зі спеціальними можливостями тощо) з урахуванням індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів таких осіб.

Облік навчальних занять і результатів навчання учнів під час дистанційного навчання здійснюється відповідно до законодавства, у електронному класному журналі та електронних щоденниках учнів в системі шкільного менеджменту SMLS.

Організація освітнього процесу під час дистанційного навчання здійснюється у межах робочого часу педагогічних працівників, який визначається відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту».

Батьки сприяють виконанню дитиною освітньої програми, навчальних програм з окремих предметів (інтегрованих курсів) і досягненню передбачених ними результатів навчання, реалізації індивідуальної освітньої траєкторії, дбають про фізичне та психічне здоров'я дітей, формують у них навички здорового способу життя, а також сприяють дотриманню учнями академічної доброчесності в освітньому процесі.

У разі, якщо під час дистанційного навчання батьки не виконують свої обов'язки щодо забезпечення здобуття дитиною освіти, зокрема не забезпечують участь дитини в освітньому процесі протягом 10 робочих днів підряд з невідомих причин, заклад освіти інформує про це відповідну службу у справах дітей.

12.ОСОБЛИВОСТІ ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ (ПУНКТ 42 ПОЛОЖЕННЯ ПРО СПЕЦІАЛЬНУ ШКОЛУ)

Виховний процес є невід'ємною складовою освітнього процесу у Вигодській спеціальній школі і ґрунтується на принципах, визначених Законами України “Про освіту”, “Про повну загальну середню освіту”, “Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків”.

У Вигодській спеціальній школі спільними зусиллями всіх учасників освітнього процесу створюється безпечне освітнє середовище відповідно до Законів України “Про освіту”, “Про повну загальну середню освіту”, єдність навчання, виховання і розвитку учнів.

Для всебічного розвитку учнів, з урахуванням їх індивідуальних особливостей, у Вигодській спеціальній школі створені, відповідно до законодавства, гуртки за інтересами, спортивні секції.

Виховання здійснюється педагогічними працівниками, у тому числі вихователями, відповідно до освітньої програми, режиму роботи Вигодської спеціальної школи та спрямовується на формування компетентностей, необхідних для успішної соціалізації учня.

У Вигодській спеціальній школі здійснюється психолого-педагогічний супровід кожного учня. З цією метою педагогічні та медичні працівники

здійснюють спостереження за учнями. Результати таких спостережень обговорюються на засіданнях психолого-педагогічного консилиуму з метою уточнення змісту, форм і методів навчання, застосування індивідуального підходу до учня.

Здобуття повної загальної середньої освіти, отримання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг (допомоги), харчування та підвезення учнів до місця навчання та у зворотному напрямку, у Вигодській спеціальній школі її здобувачами освіти (учнями) здійснюється безоплатно за рахунок державного та місцевих бюджетів, коштів засновника (засновників), інших джерел, не заборонених законодавством.

**Заступник директора
з навчальної (методичної) роботи**

